

# NAŠ · ČOLNIČ

GLASILO · PROSVETNIH · DRUŠTEV



GORICA

*Telovadni oddelek* P. Z. je imel v nedeljo dne 4. novembra sejo, v kateri je razpravljala o organizacijskem in tehničnem delu v telovadnih odsekih. Prihodnji teden začne z revizijami odsekov.

*Dramatski oddelek* P. Z. je v svoji seji dne 6. nov. razdelil med odbornike delo za procvit društvenih odrov, odredil natančnejše določbe glede režiserskega tečaja, garderobe, iger, šmink itd.

*Opozarjamo* vsa društva, ki so priznana od oblasti, naj dajo dotični odlok sodnijsko vidimirat in naj prepis shranijo v arhivu. Čez sedem let vse prav pride!

### **Okrožja.**

*Cerkljansko okrožje* je v seji dne 21. okt. kooptiralo v odbor naslednje gospode: okrožni tajnik J. Premrl, okr. blagajnik Vencelj Eržen.

*Baško okrožje* naj pričakuje revizorja v nedeljo, dne 18. novembra. Natančnejše podatke prinese okrožnica.

*Mirensko okrožje* bo v kratkem ustanovljeno. V nedeljo, dne 11. okt. je zboroval v Mirnu pripravljalni odbor. Tega sestanka so se udeležili zastopniki iz Mirna, Bili, Gabrij, Vrtojbe in Godb. krožek z Rupe. Najkasneje v 14 dneh bo formelna ustanovitev.

### **Društva.**

*Osebne vesti.* Naš dopisnik g. kurat Herman Trdan iz Podgore je šel v inozemstvo učiti se slikanja. Vsled odbite opcije je odšel iz Vipave g. dekan A. Lavrič, podporni član. P. Zv. in njen vsestranski prijatelj. Obema gospodoma izrekamo prisrčno zahvalo za delo in umevanje, ki sta ga izkazovala Prosvetni Zvezi.

»*Mladika*« v *Gorici*. Razvoj našega društva je razveseljujiv. Tedensko se oglašajo novi člani in članice. Za enkrat nujno potrebujemo pripravne dvorane z odrom, kjer bi lahko uprizarjali društvene večere. Martinov večer smo na prav prijateljski in zabavni način praznovali v ponedeljek.

*Dornberg.* Društvena predstava »Dekle z biseri« zasluži vse pohvale bodisi glede krasne vsebine, kakor tudi lepega prednašanja. Želeli bi, da bi to igro uprizorila vsa podeželska društva, ki imajo na razpolago pripraven oder.

*Brje.* V nedeljo dne 4. nov. je imelo naše Br. in pevsko društvo svoj redni letni občni zbor. Številna udeležba je pokazala, da je naša mladina še vedno vneta za resno društveno delo. Po pozdravu predsednika, ki nam je v par besedah orisal pomen in važno delo prosvetnih društev posebno v današnjih časih, je sledilo poročilo tajnika iz katerega so razvidni sledeči podatki: Društvo šteje 54 članov. Društvena knjižnica vsebuje čez 280 knjig. Časopisov ima društvo naročenih 6. S pevskim zborom so težkoče, ker nimamo stalnega pevovodja, ki bi zbor vodil. Priredilo je med letom 1 veselico in 1 zabavni večer. Z obžalovanjem poroča dalje, da letos društvo ni imelo nobenega predavanja. Kajti ravno od predavanj imajo člani lahko mnogo koristi. Na koncu priporoča, da bi se tudi pri nas uvedli društveni večeri. Poročilo blagajnika nam izkazuje, da ima društvo vključ velikim stroškom še precej prebitka. Nato je bila volitev odbora. zvoljeni so bili sledeči člani: Ant. Makovec, predsednik; Fr. Mihelj, podpredsednik; Birsa Silv., tajnik; Turk Jos., blagajnik; Kodrič Karl, Pečenko Franc, Plahuta Franc, Pečenko Alojz, odborniki. Kodrič Avg., Birsa Ivan, pregl. računov. Birsa Ivan, knjižničar. Nato je povzel besedo novi g. predsednik, ki nas je v navdušenih besedah bodril k nadaljnjemu delu. Sledila je debata, pri kateri se je slišalo mnogo koristnih nasvetov. Nato je g. predsednik zaključil zborovanje.

*Predavanja* za dekliške večere so došla. Opozarjamo dekliške krožke, naj jih naroče pri tajništvu!

Društveni vestnik  
*Zveza,*

*Deskle.* Prejeli smo dopis, v katerem fantje opisujejo zapuščenost in podivjanost mladine v vaseh okrog Salonikov. Prišlo je v to vas tuje podjetje, zgradilo kino, kjer dela profit z denarjem naše mladine, ter jo tako moralno zastruplja. Fantje se čudijo, da se v domačem kraju nihče ne zga-ne in ne pomaga. Prosijo pomoči P. Zv., ki jim obeta, da se hoče zanimati zanje. Želimo, naj bi se v Desklah v kratkem ustanovil fantovski krožek.

*Kulturne cvetke.* Prejeli smo od nekega društva iz Vipavske, ki pa ni včlanjeno v Prosv. Zvezi, osnutek Martinovega večera. Z gnusom bermo na omenjenem vabilu med drugim približno naslednje »velekulturne« rožice:

»Na Martinov večer mora biti vsak dvakrat sit, z vinom napolnjen, a ne nabit. Kdor ima dekle, naj stopi z njo v miren kotiček in naj ji z močjo svētega Martina en poljub prilima! — Studi se nam to »vzgojno« delo in čudom se čudimo, da se v dneh, ko

vsi delamo z vsemi močmi na moralni obnovi naše mladine, najde kulturna spaka, ki upravičeno zasluži, da bi jo odnesel Hubelj.

*Analfabetizem v Italiji.* V uradnem izkazu prosv. ministerstva čitamo, da pride v Italiji na posamezne province naslednje število analfabetov:

Popolnih analfabetov šteje Calabria 70 odstotkov, Basilicata 65, Puglie 59, Molise 59, Abruzzi 58, Sicilia 58, Sardegna 58, Campania 51, Umbria 49, Toscana 37, Emilia 35, Lazio 33, Veneto 25, Liguria 17, Lombardia 13, Piemonte 11 odstotkov. O novih pokrajinah podatki ne govore, kar je škoda, ker bi se potem pokazalo, da ti kraji staro Italijo po ljudski kulturi visoko prekašajo. Pred vojno je bilo v Sloveniji le 8 odstotkov analfabetov.

»Vigred« je naslov krasnemu dekliškemu listu, ki ga izdaja Orliška Zveza v Ljubljani. Vsem članicam ga toplo priporočamo!

---

**Fantje in dekleta! Širite „LJUDSKI KOLEDAR“, ki ga dobite za 2 liri v knjigarni Katoliškega Tiskovnega Društva v Gorici (Montovi hiši). - - -**

---

**Agitirajte za „Čolnič“!**

---

List izhaja mesečno in stane do konca leta 6 lir. Uredništvo se nahaja na Corso Verdi 37.

Naročnino pošiljajte na upravo „Čolniča“ Riva Piazzutta 18.

---

## Vsebina :

Pomenki . . . . .	118	Telovadba . . . . .	130
Vtisi z občnega zbora . . . . .	121	Društveni oder . . . . .	131
Med društvi . . . . .	124	Petje . . . . .	132
Tri vprašanja . . . . .	127	Društveni vestnik . . . . .	132
Društveno knjigovodstvo . . . . .	128		

## Priporočamo : — Odovarjamo :

*Mešane in moške zборе.* V. Vodopivec je izdal lepe pesmi, ki jih društvenim pevovodjem prav toplo priporočamo. Naročajo se v Kat. knjigarni.

*Predavanja* za dekliške sestanke obsegajo naslednjo snov:

1. Čemu je ženskam potrebna izobrazba?
  2. Telovadba in nje pomen.
  3. Lepo vedenje doma in v družbi.
  4. Kako si izbiram prijateljico?
  5. Spoznavaj samo sebe!
  6. Občevanje in razmerje med dekletom in fantom.
  7. O dekliški veselosti.
  8. Karitativno delovanje žene.
- Naročajo se pri tajništvu P. Z. v Gorici.

*Listnica uredništva.* Dopisnike prosimo rednih dopisov do 10. vsakega meseca. Poročila naj bodo kratka. Nasvete glede vsebine sprejema  
*uredništvo.*

*G. J. S. v Št. Vidu.* Kateri zakon velja pravzaprav za naše društveno delovanje? — Po izjavah tukajšnih oblastev velja za društva avstrijski zakon z leta 1867. Društva naj se ravnajo po tem.

*G. F. K. v Avčah.* Kje se nahaja upravnišтво »Našega čolniča«. — V Zadrुžni tiskarni, Riva Piazzutta, Gorica. Uredništvo pa na Corso Verdi št. 37.

*G. Š. L. na Planini.* Ali so dolžni priti h reviziji vsi društveni člani? — Umevno, da vsi — a zopet povdarjamo, da samo člani in članice, ne pa drugi.

*Društva!* Prosimo, da čimpreje vrnete preostale številke »Našega čolniča«. Zlasti rabimo nujno štev. 1, 3 in 6.



**Nabirajte za Prosvetni sklad!**

**Širite „Naš Čolnič“! - - - - -**



bajte, zakajene z dimom nesreče in uboštva. Vračala se je knežja mati. Na potu jo sreča žena. Zgorela ji je kočja in plamen je uničil še zadnja odela siromašnim otrom. Kneginja postoji in solznih oči poslušja. Kot bi trenil, odveže svilen poročni plašč, izroči ga jokajoči materi in brzo odhiti v grad.

Hočete prijatelji, še kako zgodbo, znabiti iz novejših dni? Čujte jo! Po naših vaseh je polno sirot, siromakov in bolnikov. Krvava vojska je zapustila v neštetih domovih krvave sledove. A manjka junakov in kneginj, ki bi otirali solze in odpirali roke ubogim. Pač prišli so! Iz društvenih sob prihajajo dekleta z obiekami, ki so namenjene sirotnim. Za Miklavžev večer so pripravile darilca onim otročičem, ki bodo v solzah zaman čakali darov.

Pozdravljene kneginje ljubezni, slava vam, junaki dobrotelčnosti, ki se boste spomnili najmlajših in najbednejših. »Resnično, resnično vam povem: Kar ste storili najmanjšemu izmed teh, ki v Mene verjejo, to ste storili Meni«!

## Pomenki.

### Prosti čas.

Večerni Ave! Zvon je zadonel iz lin in njegov glas je jeknil čez polje, kjer je kopal kmet, zdrknil nalahno mimo smrek, kjer je sekal drvar in se odbil od planinskih sten, pod katerimi je pasel pastir. Kmet je vzel motiko, drvar sekuro, pastir ovčarsko palico — in šli so domov. Delo so končali. Fabriška sirena! Reško je zatulila v večerni mrak. Stroji so obstali, kladiva umolknila in stotine delavcev in delavk se je vsulo iz tovarne domov. Dovolj je bilo dela vsem.

Vsak večer zvoní zvon in vsak večer tuli sirena — a nikdar ni njiju glas tako zaželjen, kot v soboto popoldne, ko zvon zazvoni sveti večer in sirena naznani delopust pred dnevom Gospodovim. Delovni čas se tedaj spremeni v prosti čas.

Ga ni človeka pod božjim soincem, ki ne bi imel — v kljub vsemu stanovskemu delu — več ali manj prostega časa na razpolago. In kaj naj počne s tem prostim časom? Dvoje je mogoče: ali ga zapravi, ali ga izrabi. S prostim časom je isto, kot s prostostjo: lahko ti je v prid, lahko pa tudi v škodo. Poznate ljudi, ki so podobni psu, če ga odvežeš. Kakor hitro se čutijo proste, so jih polne gostilne in plesišča: prosti čas jim je povod, da se znorijo. Nisem prav zapisal! Slabši, kot žival so taki ljudje. Žival ima svoj nagon, a ga ne prekorači. Žival samja se ne vpijani, ne zmišljuje si sredstev za pretep in maščevalnost, ne laže in ne vara. Nikdar se žival tako daleč ne spozabi, kot človek, ki pretrga vajeti naravnih in božjih zakonov.

Na drugi strani pa najdeš ljudi, ki jim je prosti čas neprecenljiv dar božji, nudeč jim priliko, da obogate svojo dušo, ter kujejo iz njega vrednote za življenje.

*Mirna urca.*

Prišel je s polja domov. Pozabil je na delo in trud, ko se je vsedel na klop med družinico. Prišla je ženka, prinesla krepčilne pijače ter sedla njemu nasproti. Začela sta pogovor. On ji je pravil o žetvi in klasju, o košnji in senu, ona pa njemu o malčku, ki je bil priden in čuval kokoši in piščeta pred skobci. Mali je medtem slonel ob vratih in zadovoljno gledal krilato družinico, ki ji je čuval življenje. Onadva sta pa smehljaje gledala nanj in vsi trije so občutili, kako lepa in prijetna je mirna urica, ko je delo končano in je ata doma.

Podobne prizore najdete zvečer za ognjiščem, za javorjevo mizo ali ob peči v vsaki družini, kjer je doma ljubav. In ravno te urice so namenjene, da se tesneje spleto srčne nitke med onimi, ki jih je življenje združilo. Tako uporabljen prosti čas ni zgubljen.

*Dolg čas.*

Zakaj se smejete, prijatelji? Se vam zdi znabiti, da med mladino ni dolgočasia? Ime »dolg čas« je res novejšega izvora — a bolezen sama je stara. Evo vam fante v zimskih večerih! Zehajo in se natezajo ter sami ne vedo, kam bi se dali. Tam v predalu pa znabiti leže zaprašene Mohorjeve knjige in doživljajo isti dolčas, kot zehač na klopi.

Ste že videli dekleta v nedeljo popoldne? Kot jesenska megla se vam vlačijo okrog hiše — dolg čas jim je. Da bi stopile v društveno knjižnico, si tam izposodile par knjig in jih pazljivo čitale — ah ne, tega nočejo! Kvečjemu v trapastih pomenkih in v še bolj trapastih plesih iščejo razvedrila, ki pusti dušo prazno in srce podivjano.

Poznate pa tovariše in tovarišice, katerim je vsak dan prekratek. Društveniki so. Dočim iščejo drugi razvedrila v gostilni in plesu, prihajajo društveniki v društveno sobo. Tu doni petje, oder je poln življenja, knjižnica oblegana, časopisi oddani! Pri teh ni dolgega časa. Danes seja, jutri pevska vaja, pojutrajšnjem dramatski večer, v nedeljo predavanje, zvečer društveni sestanek itd., itd. — Veliko pouka, prave zabave, poštenega prijateljstva je med njimi — in kar je glavno: prav nič dolgega časa!

*Stanovska izobrazba.*

»Poganjač« mu pravijo. Zakaj? Kmečki fant je, priden in delaven kot mravlja. Ko pride večer, vzame knjige s police in čita. Naročen je na »Gospodarski list«, prebral je že »Sadjarstvo«, »Umno kletarstvo« in »Živino-rejo«.

Fantie-tovariši se mu smejejo. Njim je ljubši ples in pohajkovanje. »Čemu se poganjaš; kmet si in kmet boš, kot mi, pa magari če prebereš vse bukve sveta« — tako mu pridigajo. »Ne odgovarjam jim,« tako je pravil, »ker vem, da jim ni mogoče dopovedati, da je med kmetom in »kmetom« velika razlika. Žalibog so ti fantje postali kmetje le po slučaju in ne čutijo prav nobenih ožjih odnosov do svojega stanu — zato zanj nimajo veselja.« »Poganjač« je zadel. Je veliko mladih fantov, ki so odločeni za bodoče gospodarje, pa nimajo prav nobenega veselja do stanovske izpopolnitve. Kako lahko bi se naročili na strokovni list in ga čitali! Res je, da eden sam kmalu izgubi veselje in voljo do stanovske izobrazbe. Mogoče bi pa bilo, da bi se vzela dva fanta skupaj in drug drugemu dajala veselje, stavila vprašanja in reševala težkoče. Zlasti v družtvih bi morala taka vprašanja večkrat priti na vrsto. Poznal sem več takih »poganjačev«, ki so si prihranili denar in se peljali v Švico in celo na Dansko ogledat si on dotno kmetijstvo. Vrnili so se z bogatimi izkušnjami in ta prosti čas zanje ni bil izgubljen.

*Splošna izobrazba.*

S tem, da priporočam stanovsko izobrazbo, pa še ni rečeno, da naj se mladina ne briga za druge znanosti. Časi so taki, da zahtevajo večjega razgleda, kot ga nudi domači plot. Zlasti zgodovina, naravoslovje in narodno gospodarstvo naravnost silijo k učenju. Seveda to znanje ne sme ob-

stajati samo slučajno v par drobtinah, ki jih človeku vržejo tedenski časopisi pred usta. Taka znanost je »kvartinčarska« in rodi le bahače in gofljače.

Če hočeš čitati zgodovino, ne prebiraj le paberkov, temveč se loti s kraja. Hvala Bogu imamo Slovenci že dvoje večjih zgodovinskih del, ki jih je izdala Mohorjeva družba. To so zgodovina Staretova in Grudnova. Koliko obzorja, jasnih sodb in pobude najdeš v zgodovini Slovencev! Kar velja o zgodovini, velja tudi o naravoslovju, ustavoznanstvu itd.

Pa čemu ta splošna izobrazba? Na Nemškem imajo takozvane ljudske univerze, kamor zahajajo tudi delavci. Namen teh večernih šol je poglobiti in razširiti izobrazbo med delavci. Govoril sem pred dvema letoma z delavcem, ki je že par let obiskoval to ljudsko visoko šolo. Povedal mi je, da se je vpisal na ljudsko univerzo z namenom, da bi jo dovršil in na podlagi spričevala dobil boljše mesto v fabriki. »Pa kako sem se začudil, ko so nam profesorji na tej ljudski visoki šoli že takoj ob začetku izjavili, da se po dovršenem tečaju vsak vrne k istemu delu, kot ga je preje vršil: delavec v tovarni zopet v tovarno, rudar zopet nazaj v rudokop itd. Povedali so nam, da je višja izobrazba zato, da človeka notranje poplemeniti in obogatiti, ne pa za to, da bi si z njo iskal višjih in boljših mest. Šele pozneje — je nadaljeval mož — sem spoznal, da je to mnenje pravilno in da je izobrazba potrebna zato vsakemu delavcu, v prvi vrsti za njegovo notranje, ne pa materielno izboljšanje.«

Pri nas nimamo teh ljudskih univerz, nadomeščajo pa jih naša društva, ki imajo zlasti v današnjih dneh velevažen pomen, da dopolnijo ono plitvo šolsko izobrazbo, ki postaja leto za letom še bolj beraška.

Pa bodi za enkrat dovolj! Ogleдали smo si, kako se da na en način uspešno porabiti prosti čas za izobrazbo. Nikar ne tratimo teh kratkih in naglobežnih mladostnih ur, temveč uporabimo jih vestno! Pregovor »Čas je zlato« velja tudi za prosti čas!

## Vtisi z občnega zbora.

**S**tara in skoro neprekršljiva je navada, da sledi vsakemu občnemu zboru „uradno“ poročilo. Ker pa vemo, da stare navade niso vedno najboljše, prepustimo to nalogo vzornemu društveniku iz Vipavske. Poročilo, ki nam ga je poslal naš prijatelj, smatramo za ljudski glas, ki zna vse drugače povedati, kot uradne številke, in zna celo v mrtvo naštevanje vlititi duha in volje. Svoje vtise, ki jih je odnesel z občnega zbora, opisuje takole:

»Kmalu bo teden, odkar smo se videli v Gorici. Med tem časom se mi je že nekoliko polegel oni »maček«, ki ga rado povzroči hipno navdušenje, premislil sem še enkrat mirno, kar sem doživel na občnem zboru in napišem svoje vtise za »Čolnič«. To storim tem rajši, ker vem, da so moji prijatelji z dežele doživeli isto.

Prvi vtis, ki ga je napravil na vse ta občni zbor, je bila *ogromna udeležba* iz cele Krajine. Bil sem že pri več občnih zbora pred vojsko, a reči moram isto, kot je dejal stari gospod ki je sedel za mano: »Veliko jih je. Vidite, to je moč organizacije.« In res nas je bilo par manj kot 100. Ob



pogledu na tako število ljudi, ki so na delavnik, s precejšnjimi stroški prišli celo iz Notranjskega Krasa, Kobariškega, Idrije, Cerkna, iz baške doline, se vzbudi v človeku zavest korajže, zanimanja in idealizma.

Drugi vtis, ki ga imam od občnega zбора je *družinsko - prijateljski odnosi* med udeleženci. Nobene razlike ni bilo med nami: vsi smo se čutili domače: inteligent s kmečkim fantom, kmečki možje z voditelji Zveze in obratno. Kako prijetno je, če človek čuti, da je v prijateljski družbi. In to smo celi čas prijetno občutili.

Ena stvar se mi je pa zdela zagonetna: Med udeleženci so bili večina sami fantje in možje — duhovnikov je bilo le šest. Vem, da imajo gospodje po deželi dovolj dela, slutim celo, da so marsikje raje poslali fante, da bi zbor ne zgledal »prečrn« — a naša odkrita misel in želja je: Mi hočemo in prosimo, da je slovensko svečeništvo z nami, ker vemo, da je zlasti v naših dneh močan steber verskega, narodnega in moralnega značaja. Zato smo z navdušenjem sprejeli predlog, naj se našemu Nadpastirju izroči pozdrav v imenu cele prosvetne organizacije!

Tretji vtis, ki mi je ostal v spominu je *energično delo*, s katerim se Zveza lahko ponaša. Skoro čudežno se mi zdi, da je Zveza v teh razmerah narastla v 104 društva, se razporedila v 14 okrožij in zasnovala celo telovadno okrožje, v katerem je 14 fantovskih in 8 dekliških odsekov. Tisti, ki imajo še mreno na očeh lahko spregledajo, kaj se pravi vztrajno delo. Časi, v katerih živimo, zahtevajo, da se v versko - narodnih temeljih združijo vsa društva: kajti druga so obsojena na umiranje. Iz poročila zvezinega tajnika smo zvedeli, da je Zveza priredila v preteklem letu 15 tečajev 279 predavanj, nebroj konferenc in ožjih sej. Mi deželani lahko rečemo, da smo vedno bili veseli, kadar je došel iz Zveze dopis: Predavatelj pride! Prepričan sem, da bi ne bili mogoči ti uspehi, ako ne bi bilo v Zvezinem odboru dovolj idealnih ljudi, ki so žrtvovali čas, denar in celo zdravje na korist prosvetnemu gibanju.

Nadaljni vtis so mi pustila v spominu *poročila okrožnih zastopnikov*. Iz vseh krajev so se oglašali: Ognjeviti Vipavec, duhoviti Kraševce, resno-premišljeni Cerkljan, preudarni Kobaridec, vedri Idrijčan, energični Bačan in več drugih. Vsak je v svojem dialektu, z govorniškimi nastopom in izredno besedo opisal stanje društev v svojem okrožju. Iz teh poročil sem sprevidel, da imamo povsod iste težave: Neumevanje in preganjanje od strani oblastev, pomanjkanje domov, potreba iger, knjig, semertje snišenje od strani domačinov, neznierno število plesov in ogabno pijančevanje. Marsikatero poročilo bi izzvenelo v še bolj tožeči ton, da ni to preprečilo število ugodnih poročil in dalo omahljivim poguma.

Sodeč po teh poročilih sklepamo, da je vsa Krajina prepletena s prosvetnimi društvi. Kamniti kras pa je — izvzemši malega dela Notranjske — tudi v tem oziru kamnit in nedostopen. Najtežja preganjanja so prestala društva v Brdih, na Kanalskem in deloma v baški dolini. Različni hujškači so povzročili članom in zlasti predsednikom bridke ure preganjanja. To so tisti ljudje, ki gledajo v naših prosvetnih društvih »protidržavno gibanje«. Obžalovanja vredno in gnusno se mi zdi početje teh elementov, ki se ne zadržujejo, da je kulturno, moralno in gospodarsko visokostoječe ljudstvo, temelj in ponos vsake države. Naravnost neznosna so bremena, ki jih nalagajo oblastva svojevoljno društvom; ko prirejajo prireditve, in vendar se društva vključ groznim oviram drže teh predpisov

ter s tem jasno izkazujejo spoštovanje pred oblastvi, dasiravno te kršijo in po svoje zavijajo zakon. Znan nam je slučaj, ko je zastopnik društva »Nanos« iz Goč moral osemkrat priti v Gorico, da je dobil potrebno dovoljenje. Taka energija je občudovanja vredna.

Na zastopnike iz Gor je še posebno vplivalo poročilo telovadnega okrožja. »Opažamo, da v onih krajih, kjer se je uvedla telovadba — hira ples.« In jaz za svojo osebo z obema rokama podpišem to dejstvo, ki ga je navajal referent med živahnim pritrjevanjem.

Naravnost hvaležni smo pa Prosvetni Zvezi za jako poučljive in skrbno sestavljene *referate*, ki naj bi se po možnosti vsi objavili v »Čolniču«.

Nekoliko pretirani so se mi na prvi pogled zdeli *sklepi* občnega zbora; vendar sem doma prišel do zaključka, da so lahko izpeljivi v vseh društvih, kjer je doma resna, dobra volja. Da ne bi moglo društvo za vsakega člana *plačati 50 vinarjev*, se mi zdi smešno. Par cigaret in nekaj nepotrebne nakitja manj, pa gre! Težje izvedljiv in vendar nujno potreben je drugi sklep: *Vsak član in članca bodi naročen na »Naš čolnič.«* Društvenik brez glasila je hiša brez strehe. S pomočjo agitacijskega tedna za »Naš čolnič« bi dali temu krasnemu glasilu trdno podlago in razširili bi ga po vseh hišah. S tem bi pripomogli k lepši obliki in nižji naročnini. Le na ta način bodo možni društveni večeri, o katerih je tako pomembno govoril g. referent.

Ni mi mogoče, da bi v kratkem podal še nebroj drugih vtisov iz občnega zbora, ki je trajal 6 debelih ur. Dovolite mi samo še par pripomb: Vsled naglice je več udeležencev pred zaključkom moralo na vlak. Svetujem, naj bi se drugič začel občni zbor nekoliko preje in sklical — če le mogoče — na nedeljo. Manjkalo je na občnem zboru podrobne statistike. Revizije bodo ta nedostatek lahko odpravile. Nektera društva se niso mogla udeležiti občnega zbora: prav bi bilo, da bi poslala na ta dan zborovalcem vsaj pismeni pozdrav in s tem dokazala trdno vez med matico in vsemi članicami. To so nekteri nedostaki, ki jih bo treba odpraviti.

Še nekaj naj pohvalim: Članice goriške »Mladike«, ki so tako lično okrasile zborovalni prostor. Grajam pa one kadilce, ki so neprestano prižigali cigarete in zakadili dvorano do teme.

Končam, dasi bi moral še marsikaj omeniti. Lahko rečem, da smo zadovoljni in z novim pogumom šli domov v zavesti, da vrši Prosvetna Zveza velevažno kulturno nalogo med našim narodom in da smo dolžni z vsemi močmi podpirati njeno delo. Naj raste in uspeva naša kulturna matica, ter kot svetilnik kaže vsem članom in članicam pot k pravi kulturi in neupogljivim značajem!

---

## SKLEPI

občnega zbora Prosvetne Zveze, ki so obvezni za vsa društva so naslednji:

1. *Letna članarina* Prosv. Zvezi znaša za vsakih pet članov po dve liri 50 stotink. Vsak član plača torej v Zvezino blagajno 50 stotink.

2. *Naročnina* na »Naš čolnič« je obvezna za vsakega člana in članico. Tam, kjer je v društvu več članov iste družine, je umevno, da zadošča za vse ena številka. V slučaju, da vsak član nikakor ne more utrpeti onih par lir, naj se po štirje naroče na list in ga menjaje čitajo ter hranijo.

3. *Sezname iger* in garderobe naj vsi režiserji pošljejo dramatičnemu oddelku P. Zv. Na ta način imia oddelek v pregledu vse igre in kostume.

4. *Knjige*, katere leže v knjižnici v več izvodih, naj knjižničarji zamenjajo pri Zvezi.

5. V *pravnih zadevah*, ki se tičejo društvenega obstoja, prireditve itd. naj se društva obračajo na gosp. odvetnika dr. St. Brajša, Via Carducci 4, Gorica. Po izjavi oblasti velja za naše kraje avstrijski zakon.

6. *Gospodinjske tečaje* je voljna Zveza prirediti v onih društvih, ki so pripravljena obenem z udeleženkami, prostovoljnimi darovi in morebitnimi podporami od strani županstev, kriti najnujnejše stroške.

7. *Društveno delo* naj se *poglobi*. V ta namen naj društva prireajo *društvene večere* po osnutkih, ki jih prinaša »Naš čolnič«. Ti večeri so namenjeni le za društvene člane in članice. Javne prireditve naj se vsled težkih pogojev zmanjšajo na najnižje število, tembolj naj pa oživi notranje delo.

8. *Tečaj za režiserje in pevovodje* bo priredila Zveza, če se bo javilo dovolj udeležencev. Svetuje se gojitev narodne in ljudske pesmi.

9. *Dekliški krožki* naj pri svojih večerih obravnavajo zlasti o dobrodelnem delu, o oliki in značaju.

10. Nujno je potreben v Gorici *Prosvetni dom*. Društva po deželi naj zbirajo prispevke in jih pošiljajo tajništvu Prosv. Zveze.

11. Samo značajni, versko globoki in narodno neomajni člani in članice spadajo v naša društva. Odbori naj čuvajo *ugled naših društev*, naj ne gledajo na število članstva in naj vse one, ki delajo nečast in prepire v društvih, izključijo.

12. Naša društva niso samo zabavišča. Postala so očetna, *domača šola*, ki ima namen izuriti člane in članice v *domače učitelje in učiteljice*, ki bodo znali pri otrocih nadomestiti to, kar jim je ukradla šola.

Te resolucije je enoglasno sprejelo okrog sto društvenih delegatov iz dežele. Društva, ki se bodo ravnala po njih, bodo vzgojila značajno trden, nepodkupljiv in izobražen rod. In ta namen imajo v naših dneh vsa naša prosvetna društva.

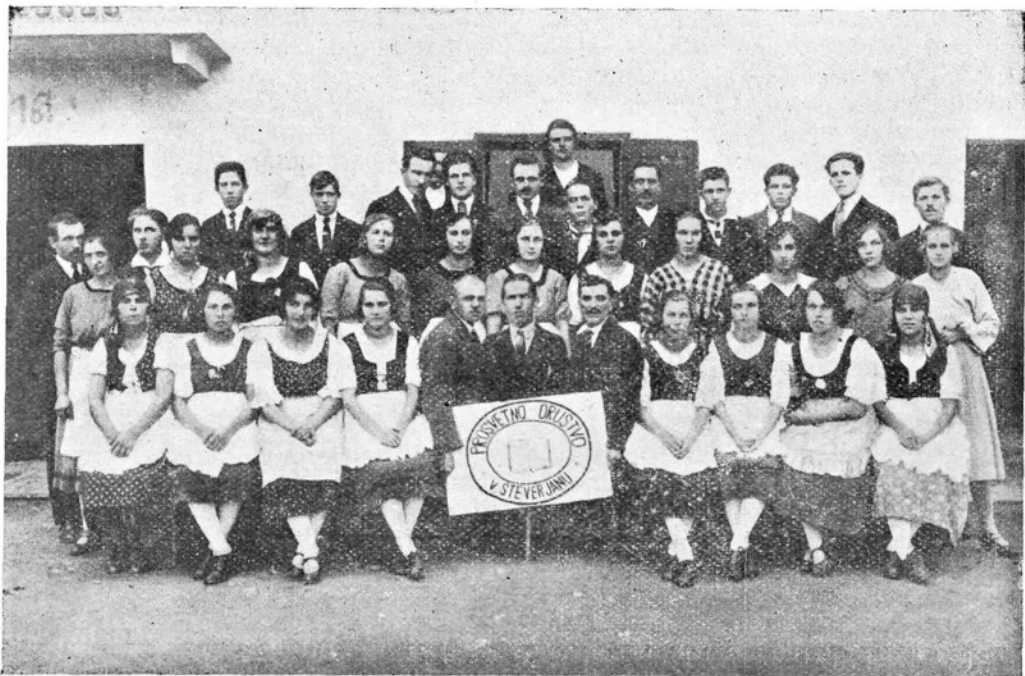
## Med društvi.

Na Martinovo nedeljo sta jo revizorja ubrala v srednjepavsko okrožje. Po vaseh je donela vesela pesem: ponekod kričava, ponekod ubrana. Poznalo se je takoj, kje so društva doma.

Prva reviziija je veljala »Kat. izobraževalnemu društvu v Črničah. Petnajst let je od tega, odkar je ustanovljeno črniško društvo. Vojska ga je ukinila, šele 22. okt. lanskega leta se je spet obnovilo. Hranilnica in posojilnica je prepustila članom dve sobi in telovadnico, kjer se hrani drog, bradlja in ročke. V čitalniški sobi je našel revizor lepo urejene in v mape spravljene časopise. Sprejel ga je reditelj, ki ima nalog skrbeti za sobni red. Ti reditelji se menjavajo vsako nedeljo po seznamu, ki ga vsaki mesec sestavi odbor. Prav hvalevreden je ta ukrep! Po maši se je društvena soba napolnila s člani. Vseh društvenikov šteje društvo 40. Med njimi je društveni veteran, sivolasí osemdesetletni Tomaž Lojk, več gospodarjev in

$\frac{3}{5}$  krepkih kmečkih fantov. Društvo ima redno vsak ponedeljek fantovske večere, ob sredah gospodarske večere za starejše člane, ob torkih in petkih pa petje. Pevski zbor šteje 13 pevcev in 10 pevk. Vodi ga delavni pevovodja g. E. Brankovič. Telovadni odsek ima 12 telovadcev, katere urita br. Rebek in Peršič. Telovadci so se udeležili že dveh nastopov. Društvo je imelo dne 29. aprila celodnevni društveni tečaj in 17. junija vprizorilo igro: Fernando in telov. nastop. Na »Čolnič« je naročenih 8 članov.

Revizor je zlasti pohvalil disciplino in zavednost, na katero je črniško društvo lahko ponosno. Vodstvo društva je v delavnih, energičnih rokah. Za dekleta je v vsakem oziru poskrbljeno v Mar. družbi, le žal, da



ni med članicami nobene naročnice na »Naš čolnič«. Društvene knjige vodijo odborniki sami po vzorcih, ki jih je založila Prosv. Zveza. Knjižnica šteje 190 po večini vezanih knjig. V tekočem letu je bilo prečitanih 70.

Revizor je dal članom navodila za delovanje v nastopnem letu in se zadovoljen poslovil od njih ter odšel v

**Batuje.** Rože na hišnih hodnikih in polna cerkev nele žensk, temveč tudi fantov in mož pri večernicah sta dajala najlepši znak globoke verske vzgoje, ki se pozna tudi na društvenih članih. Tamkajšnje »K. izobraževalno društvo« obstoja že od l. 1907 in šteje 49 članov in 19 članic. Na razpolago imajo prijetno sobo v cerkveni hiši, kjer se tedensko sestajajo k fantovskim večerom. O priliki revizije je nastopil tudi pevski zbor, ki šteje 25 članov in 12 članic. Petje vodi vneti pevovodja g. Vetric, ki je lahko ponosen na čiste glasove. Batujski telovadci, ki jih je 13, so že znani

po svoji disciplini in izurjenosti, katero so pokazali pri nastopu v Sv. Križu. Telovadce in društvo vodi energični g. Mirko Mermolja. Knjižnica šteje 516 knjig, Čolniča pa dohaja v društvo samo 7 števil. Par »kvar-tinčkov« in cigaret manj, pa bo več naročnikov!

Predstavo je imelo društvo v tekočem letu eno. Igrali so igro »Pri Hrastovih«. Dramatski odsek vodi g. A. Birsa. Knjigovodstvo se vodi pravilno dasi po starem načinu.

Med člani, ki so z zanimanjem poslušali izvajanja revizorjeva, smo opazili tudi našega »očka« č. g. Naceta Leban, ki v resnici po očetovsko skrbi za društvo in ga vsestransko podpira. Vesela pesem in prijateljski pozdrav sta zaključila revizijo.

Istočasno je predsednik »Prosv. Zveze« pregledal društveno delovanje v Sv. Križu. To društvo je eno najmlajših v srednjepavskem okrožju in vendar najbolj agilno. Žalibog, da ima ravno vsled svoje neumorne delavnosti veliko ovir od strani oblastev. Duša vsemu prosvetnemu gibanju je g. župnik Rejec. Vzgojil je tekom dveh let nebroj delavnih fantov in požrtvovalnih deklet.

Društvo se je naznotraj uveljavilo z bralnico, knjižnico, vajami pevskega zbora, dramatičnega zbora, ženskega in moškega telovadnega zbora.

Bralnica s prosvetnimi časopisi je bila na razpolago, dokler ni prišla prepoved društvenega udejstvovanja orožnikih. Vsekakor se zdi poleg dogovora z oblastjo za uspevanje bralnice tudi potrebno, da hiša dobi stanovalca, ki bo odpiral, zapiral in snažil.

Knjižnica je razmeroma bogata s knjigami, a manjka denar za vezavo. — Knjižničar bo podal še svoje poročilo o poslovanju, a g. revizorja bomo vprašali, če bi Prosvetna Zveza priporočila in podprla našo prošnjo na primeren naslov za podporo za knjižnico.

Pevski zbor se je vztrajno vadal — pod vodstvom g. Karola Cigoja, dokler ni bil ta požrtvovalni mladenič poklican k vojakom; za njim je sprejel poučevanje mešanega pevskega zbora g. župan K. Črnigoi, ki pa je vadal le cerkveno petje. Nekaj je pri tem odločevala potreba za gojitev cerkvenega petja, nekaj omejeni čas pevovodjev, nekaj tudi prepoved svetnega petja od strani oblasti. — Pevk in pevcev je okoli 30.

Dramatični zbor se je sestavljal in dopolnjeval po potrebi, vendar so nekateri člani in članice od začetka vztrajali. — Vadal je največ o počitnicah bogoslovec g. Viktor Stanič, ob njegovi odsotnosti tudi g. župnik. Dramatski zbor se je sam ali pa v zvezi s pevskim zborom uveljavljal ob prireditvah, ki so bile ali privatne za društvenike in povablence, ali pa javne.

Zasebno so se društveniki in društvenice večkrat sestali h prijateljskim večerom, zlasti pa treba poudariti, da se je mladeničem, odhajajočim k vojakom, vselej (3. sept. 1922 in 19. marca t. l.) priredil poslovilni večer z govori, deklamacijami, tamburanjem, (ki ga je oskrbel dobnavski tamburaški zbor). Nekateri fantje so se tudi od vojakov društva z dopisi in pozdravi spominjali.

Druge večje prireditve so bile 24. sept. 1922 se je igrala »Naša kri« (Finžgar).

Od 5.—8. novembra 1922 se je vršil pri društvu socialno pedagoški tečaj s predavanji in vajami skozi 4 večere. Za sklepni večer je sodeloval pri zabavi tudi dramatski zbor.

8. decembra lani je dobro uspel »Miklavžev večer« za društvénike in povablence.

Na sv. Štefana popoldne je dramatski zbor uprizoril »Verigo« (Finžgarjevo); sodeloval je pevski zbor s par točkami.

Sama dekleta so uprizorila igrokaz »Boj za doto«.

Na belo nedeljo je društvo uprizorilo Finžgarjev igrokaz »Divji lovec«.

Društvo je meseca septembra proslavilo sv. Cirila in Metoda: zjutraj skupno sv. obhajilo in maša, popoldne proslava v društveni sobi.

Društvo je dalo prostor in priprave in tudi nekaj soigralcev in pomočnikov velikožabeljskemu bratskemu društvu, ki je uprizorilo prvo nedeljo oktobra (Anzengruberjevega) »Krivoprisežnika«.

O priliki sv. birme v nedeljo 21. oktobra se je priredil v društvu knezoškofu pozdravni večer s nagovorom predsednikovim, petjem, deklamacijami, moško in žensko telovadbo. Knez nadškof je opetovano izrazil svojo zadovoljnost.

Po zimi smo nekaj časa držali fantovske večere, ki jih hočemo to zimo obnoviti. Prav včeraj pa so društvénice zasnovale svoj dekliški krožek z lastnim odborom, ki hoče vpeljati dekliške večere.

Od 15. do 19. marca se je vršil v Gorici telovadni tečaj, h kateremu je društvo odposlalo 5 mladeničev in eno dekle.

Od tedaj se je v društvu gojila ženska in moška telovadba. Vadiateljica ženskega oddelka je Marica Cigojeva, ki ima tudi vobče zasluge za vse ženske telovadne odseke v Vipavski dolini. Ima tudi lepe uspehe z žensko telovadbo.

Društvo se je po več članih udeležilo tudi tečaja K. del. zveze v Gorici in evharističnega shoda v Logu.

Poseben tečaj za telovadce vadiatelje se je o binkošnih skozi tri dni vršil v našem društvu. — Vendar telovadba moškega odseka ne uspeva, kakor bi bilo želeli. Nekaj je krivo, ker je premalo zmisla pri moških članih, nekaj pa tudi, ker ima oblast posebno piko na to društveno delo.

V splošnem je pa obseg prosvetnega dela, ki ga vrši to društvo povsem časten in vse hvale vreden.

## Tri vprašanja.

**K**akor smo zvedeli iz poročil, so začela društva z društvénimi večeri. Iskreno nas veseli, da klic »Čolniča« ni našel gluhih ušes. Da pa ne bodo ti društvéní večeri brez dejanj, stavimo našim članom in zlasti članicam troje vprašanj:

1. Dekleta, bliža se Miklavžev večer. Koliko daril ste že zbrale za revne otroke?

2. Stojimo pred prelepim advetnim praznikom Brezgrešne. Ker nam vera ni samo suknja, ki bi jo oblekli v nedeljo in menjali med tednom, vprašamo: Ali ne bi bilo umestno par večerov pred 8. decembrom prirediti v društvu par nagovorov verske vsebine in na praznik določiti skupno mašo za društvene člane in članice? Članice v Sv. Križu in Vrhpolju

naj nam bodo za zgled. O priliki praznika Sv. Cirila in Metoda so vse korporativno v krojih prejele sv. obhajilo. Ta zgled je vreden posne-manja!

3. Božični prazniki so pred vrati. Ali ne bi bilo pripravno ravno za te praznike spomniti se »Čolniča« in mu za božično darilo preskrbeti več naročnikov in naročnic? Poskusite povsod, »Čolnič« vam bo hvaležen!

## Osnutki

za društvene večere v decembru.

### 3. Miklavžev večer.

- a) Pesem: Angeljci gredo... (Pojo otroci.)
- b) Igra: Sv. Nikolaj. (Mladika 1922, str.376.)
- c) Nagovor otrokom.
- č) Nastop sv. Miklavža in škratov.
- d) Izpraševanje in obdarovanje otrok.

### 4. Večer posvečen Imakulati (8. dec.)

- 1. Pred Tvojo sliko. (M. Elizabeta, 94.)
- 2. Med trnjem lilija cvete. (Hribar, Adv. pesmi.)
- 3. Tebi Marija. (M. Elizabeta, 75.)
- 4. O brezmadežna. (Cecilija I. del.)
- 5. Zdrava, miosti poina. (Nagovor.)
- 6. Ti Mati in jaz — Tvoj otrok.

Opomba: Prav lepe deklamacije najdejo članice v zbirki pesem M. Elizabete »Iz moje celice« II. del str. 88, 92, 97.

### 5. Božični večer.

- a) Sveta noč. (Pesem.)
- b) Svetonočnice. (Sardenko, str. 23—36.)
- c) Bratec in sestrica. (Božična idila: 8 troških in 7 meš. vlog.)
- č) »Oznanim vam veliko veselje«. (Nagovor.)
- d) Pri jaslicah. (Sattner, Božične pesmi.)

Opomba: Sveti večer je ožji družinski praznik. Želimo zato, da bi društva ta večer prestavila na Sv. Štefana. Igre, ki so primerne in lažje na razpolago so: Na betlehenskih poljanah, Mojstra Križnika božični večer (Zbirka ljudskih iger) ali obširnejša: Sovražnik Mesijev (Partituro posodi Prosvetna Zveza.)

## Društveno knjigovodstvo.

(Nadaljevanje.)

V Hrastju, nekje na Goriškem, smo pred meseci ustanovili društvo. Prosvetna Zveza nam je napovedala revizijo. Želimo pa, da bo g. revizor z našim društvom v vsakem oziru zadovoljen, zato si sami še izprašamo vest, to je pregledamo razen drugega tudi knjige, da popravimo, ako smo kaj poprešili.

Preglejmo naš

**opravilni zapisnik**

Št.	1923 dne	Odpošilja	Vsebina	Rešitev	dne
1.	—	—	—	Prosv. Zvezo prosimo, da nas sprejme v Zvezo	25. 10. 1923
2.	24. 10.	Ivan Remec Padova 20. 10.	pozdravlja ustanovljeno društvo	odgovorili	26. 10. 1923
3.	25. 10.	Prosv. Zveza Gorica 23. 10.	Odgovor na št. 1 - naroči, naj plačajmo pristopnino in zahteva razne podatke	rešeno	26. 10. 1923

Od vsakega odposlanega pisma smo si najprej sestavili takozvani »koncept« in šele, ko se nam je ta zdel dober, smo ga prepisali na čisto. Na koncept zapišemo št. opravnega zapisnika (najboljše z rudečim ali modrim svinčnikom), potem ga shranimo v društvenem arhivu, kjer so vsi koncepti odposlanih pisem in prejeta pisma lepo po številkah spravljena. Dokler imamo malo dopisovanja nam zadostuje v ta namen za vsako leto po ena lepenka.

Tako smo sporočili 25. oktobra Prosvetni Zvezi v Gorici, da bi ji radi pristopili. Kako smo to pismo vpisali?

1. Št.: 1
2. 1923 dne: —
3. Odpošilja: —
4. Vsebina: —
5. *Prosvetno zvezo prosimo, da nam dovoli pristop.*
6. dne: 25. 10. 1923.

Kakor vidite vpisujemo pisma, ki jih iz lastnega nagiba pišemo pod 5. stolpec! — koncept tega pisma ima rudečo številko 1 (v desnem zgornjem kotu) in leži v določeni lepenki.

Pod št. 2 najdemo to-le:

1. Št.: 2.
2. 1923 dne: 24. 10.
3. Odpošilja: Ivan Remec, Padova — 20. 10.
4. Vsebina: pozdravlja ustanovljeno društvo.
5. Rešitev: odgovorili.
6. dne: 26. 10. 1923.

Iz tega razvidimo, da nam je navdušen prijatelj Ivan Remec, ki sedaj služi pri vojaki v Padovi poslal svoje pozdrave. Dobili smo pismo 24. 10. (2. stolpec), on je pa pisal 20. 10. (3. stolpec.) Mi smo mu takoj odgovo-



riji (5. in 6. stolpec). Njegovo pismo in naš odgovor ležita v lepenki in nosita rudečo številko 2.

Prosvetna Zveza nam je na našo št. 1 kmalu odgovorila, da pozdravlja naš pristop, naj plačamo po pravilih določeno pristopnino, zahteva statistične in druge podatke o našem društvu in slednjič priporoča, naj se takoj javimo pri Okrožnem odboru v Jelovcu. Plačali smo seveda takoj pristopnino in poslali zahtevane podatke. To razvidimo iz Opravilnega zapisnika:

Št.: 3.

1923 dne: 25. 10.

Odpošilja: Prosvetna zveza — Gorica — 23. 10.

Vsebina: Odgovor na št. 1 — naroči, da plačajmo pristopnino in zahteva razne podatke.

Rešitev: rešeno

dne: 26. 10. 1923.

Vse kar smo sporočili Zvezi leži v konceptu zraven njenega pisma v našem arhivu pod št. 3.

Okrožnemu odboru v Jelovcu smo tudi takoj pisali.

Na podoben način smo tudi druge dopise in pisma vpisovali in upamo, da bo g. revizor Prosvetne Zveze z nami zadovoljen.

## Telovadba.



*Seja telovadnega oddelka P. Z.* se je vršila dne 4. nov. v Gorici. Navzoči so bili vsi člani. Važnejši sklepi, o katerih se obveščajo telovadni odseki, so naslednji: Telovadni tečaj se bo vršil dne 30. in 31. decembra ter 1. januarja v Dornbergu. Telovadni tečaj za članice pa dne 2. in 3. februarja istotam. Da se odseki organizatorično uredijo in tehnično izvežbajo, je sklenil odbor obiskati po zastopnikih vse odseke v najkrajšem času. Opozorjamo načelnike in načelnice, naj o tem obveste člane in članice!

*Vaditeljice* so imele dne 21. oktobra vaditeljsko sejo v Sv. Križu. Zasto-

pani so bili krožki iz Gorice, Sv. Križa, Rihemberka in Vrhpolja. Drugi so poslali opravičilo. V pretres so prišla vprašanja organizatoričnega in tehničnega značaja. Sklepi o tečaju, novih vajah in dekliških večerih so bili enoglasno sprejeti.

*Telovadno akademijo* je priredil odsek iz Sv. Križa o priliki birmovanja Prezv. g. nadškofa. Opisati hočemo podrobno ta ljubki telovadni nastop, ki naj služi obenem za vzorec drugim telovadnim odsekom, zlasti onim, ki razpolagajo s primerno dvorano.

Lično so okrasili prostorno društveno dvorano fantje in dekleta. Oder in galerija sta bila odločena za povabljenе goste, dvorana pa za telovadni nastop. Ob spremljevanju harmonija so nastopili prvi telovadci iz Batuj in Sv. Križa pod vodstvom načelnika Mermolje. Izvajali so proste vaje gladko in dovolj precizno. Za njimi so nastopile telovadkinje s prosti-

mi vajami. Nastop je vodila načelnica M. Cigoj. Izvajanje je v glavnem izpadlo ugodno. Gotovo so bile skupine batujskih telovadcev ena najlepših točk v programu. Gostje so vrlim telovadcem živahno ploskali. Med telovadke točke so bile uvrščene primerne deklamacije in petje. Najlepši sta

bili gotovo »Ave Marija« in »Možu«. Presvetli nadškof se je mladini iskreno zahvalil, jo bodril k značajnemu delu in krepostnemu življenju in se prijazno poslovil od telovadcev, ki so ga živahno pozdravljali. Križanom in Batujcem pa častitamo na lepem uspehu!

## Društveni oder.

### Ustroj odra.

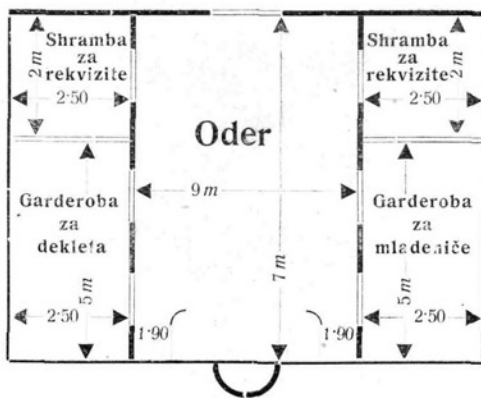
Dosedaj smo dajali društvenim režiserjem navodila o slikanju kulis. Te razprave bodo zelo dobrodošle vsem onim, ki hočejo slikati za naše podeželske odre. Pri predstavah po deželi pa opažamo, da dela društvom velike preglavice oder in njega ureditev. Marsikatera krasna in dobro naučena igra se ponesreči ravno vsled nepripravnega odra. Žalibog, da po deželi nimamo dovolj prosvetnih domov s primerno dvorano. Po nekod se zadovoljijo z odrom na prostem ali kje na podu. V obeh slučajih opažamo, da prireditelji v prvi vrsti gledajo na to, da je prostor za gledalce dovolj velik — za oder zadostuje nekaj desk v tesnem kotu. V silo je res vse dobro. Ako pa društvo želi napredka, bo na vsak način skušalo pripraviti primeren oder, zlasti, če razpolaga z dvorano.

Po mnogostranski skušnji podučeni, dajemo v tem članku društvom najpotrebnejša praktična navodila, kako bodi oder urejen, da ne bo predrag, da bo v vsakem oziru pripraven in okusno izdelan.

Prvo vprašanje je, kako velik bodi oder, da bo vsaj deloma ustrezal namenu? Odgovor daje slika I., kjer vidimo načrt praktičnega, našim razmeram primernega odra.

Priobčujemo to sliko zlasti za to, da bodo imeli mizarji pri rokah načrt in se kajpada tudi ravnali po njem.

Tloris praktičnega odra, desno in levo garderobe in shrambe za rekvizite. Mere, ki so pridejane sliki, so najmanje po okoliščinah priporočano večje dimenzije. Društva, ki bodo napravljala manjše odre, bodo imela vedno tesnobo na odru.

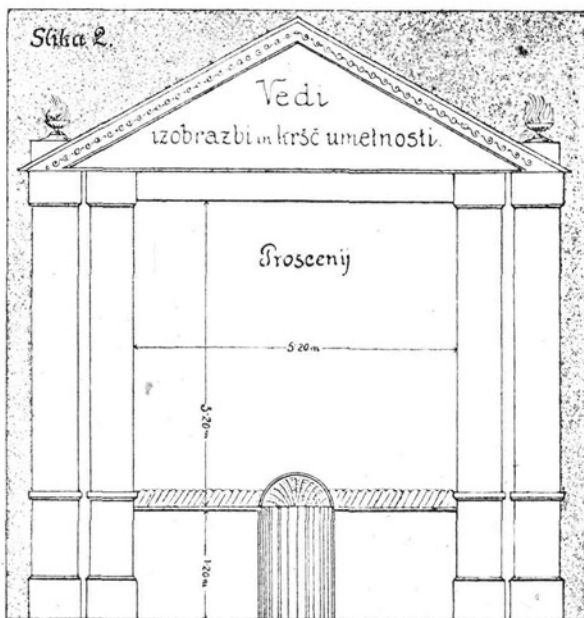


Slika I.

Odprtina odra (proscenij) naj meri 5 m v širjavi in vsaj 3 m 20 cm v višini. Pod odrom naj bo vsaj 1 m 60 cm prostora. To pa vsled tega, da se v tem prostoru lahko shranjujejo obrabljene kulise in odrske potrebščine. Potrebna je ta višina tudi za to, da se zabrani vstajanje občinstva pri onih prizorih, ko se odigrava dejanje na tleh odra.

Ker služi oder eni izmed najtežjih in najlepših umetnosti, naj odbor skrbi, da je pročelje odra vsaj nekoliko umetniško izdelano. To mogočno upliva na domišljijo in nehote dviga duha, med tem, ko je popolnoma gladka stena duhomorna.

V prihodnjem članku bomo podrobneje seznanili naše igralce s scenerijo. Želimo, da bi nam podeželska društva poslala svoja mnenja in vprašanja glede dramskih odrov. Želimo zlasti, naj bi režiserji napisali svoje skušnje, ki jih imajo pri sestavi odra. Radi jim bomo dali tozadevna navodila.



## Petje.



Pri zadnjem občnem zboru so bile glede društvenih pevskih zborov sprejete naslednje *resolucije*:

1. Naši društveni zbori naj gojijo poleg umetnih tudi *narodne pesmi*, zlasti goriške narodne, ki v kratkem izidejo.

2. Pri vsaki večji prireditvi naj poje vsa dvorana — tako zvan *ljudski zbor*, da se na ta način popularizira naša ljudska pesem.

3. Posebno pažnjo naj posvečajo pevovodje *naraščaju* in kjer le morejo, naj začno za mlajše pevce in pevke še to zimo kratek pevski pouk.

4. Da se v naših društvih pomnoži število zmožnih pevovodij in dobrih pevcev, skliče P. Z. še to zimo v Gorič *pevski tečaj*.

5. Nujno potrebna je statistika pevskih zborov in moči. Okrožni pevski referentje naj jo na vsak način oskrbe za podrejene zборе.

## Društveni vestnik.

### Prosvetna Zveza.

*Odbor Prosvetne Zveze* se je v prvi seji dne 8. novembra konstituiral naslednje: g. inž. J. Rustja, predsednik; g. dr. Vl. Glaser, podpredsednik, g. Ivan Prinčič, blagajnik; za odbornike

so izvoljeni: dr. Stojan Brajša, za predsednico dekl. krožkov ga. Gizela Ferjančičeva, g. dr. J. Bitežnik in g. A. Leštan. Obenem spadajo k Zvezinemu odboru načelniki posameznih prosvetnih oddelkov.